

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 498

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 20 april 2023

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Levenslang leren - Werkstudenten

De Vlaamse universiteiten en hogescholen zetten sterk in op 'levenslang leren'. Ze bieden op verschillende manieren hun opleidingen aan (afstandsonderwijs, werktrajecten, flexibele trajecten,...) en kunnen in het kader van permanente vorming ook kortere opleidingstrajecten met het oog op bij- en nascholing inrichten.

De universiteiten en hogescholen richten daarbij studietrajecten specifiek voor werkstudenten in, in de zin van artikel I.3, 78°, c) van de Codex Hoger Onderwijs. Daarnaast kiezen onderwijsinstellingen er ook voor om een instellingseigen werkstudentenstatuut in te richten voor werkstudenten die een regulier studietraject volgen.

Om het beleid zo goed mogelijk af te kunnen stemmen op de hedendaagse noden inzake levenslang leren, is het belangrijk om de cijfers omtrent het aanbod voor werkstudenten van opleidingen in het hoger onderwijs en de participatiegraad te blijven monitoren.

Graag alle data in Excel beschikbaar stellen.

1. Kan de minister een lijst bezorgen van alle opleidingen die naast het reguliere studietraject ook een studietraject specifiek voor werkstudenten inrichten?
 - a) Graag een opdeling per onderwijsinstelling en opleidingslocatie voor de vijf recentste schooljaren.
 - b) Hoe evalueert hij de gegevens?
2. Kan de minister een overzicht bezorgen van de instellingen en opleidingen die uiterlijk 1 juli voorafgaand aan het betrokken academiejaar een aanvraag - in het kader van de financieringsboni - indienden bij het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS)?
 - a) Hoeveel aanvragen werden de voorbije 5 jaar niet goedgekeurd?
 - i. Hoeveel aanvragen bleken onvolledig?
 - ii. Hoeveel aanvragen bleken niet in overeenstemming met de decretale bepalingen?
 - iii. Hoe evalueert de minister de procedure?

- b) Hoeveel nieuwe opleidingen voor werkstudenten werden na screening geregistreerd bij de ingerichte opleidingsvariëteit in DHO 2.0.? Graag een overzicht per provincie, per instelling en per opleiding.
3. Hoeveel werkstudenten schreven zich in voor het specifieke studietraject voor werkstudenten?
- Graag een overzicht met opdeling per onderwijsinstelling, soort opleiding (bachelor, master, schakelprogramma, ...), cluster van studiegebieden, opleiding en academiejaar voor de vijf laatste academiejaren. Hoe evalueert de minister de gegevens?
4. Kan de minister voor die werkstudenten ook cijfers geven over de geslachtsverdeling, de leeftijd en uit welke provincie ze komen?
- a) Graag een opdeling per opleiding per academiejaar voor de vijf recentste academiejaren.
- b) Hoe evalueert hij de gegevens?
5. Wat was het gemiddelde studierendement van deze werkstudenten?
- a) Graag een opdeling per opleiding per academiejaar voor de recentste vijf academiejaren.
- b) Hoe evalueert de minister deze gegevens?
6. Kan de minister een overzicht geven van het aantal en het percentage trajectstarters die werkstudent zijn in het traject en die het diploma van de opleiding waarin de student trajectstarter was niet behalen per academiejaar van de eerste inschrijving in het traject?
- a) Graag een overzicht voor de recentste vijf academiejaren.
- b) Hoe evalueert de minister de gegevens?
7. Ziet de minister een stijging van de participatie als werkstudent aan opleidingen in het hoger onderwijs?
- Zo niet, streeft hij dan in het kader van de beleidsdoelstellingen rond levenslang leren naar een stijging van de participatiegraad van werkstudenten aan opleidingen in het hoger onderwijs?
8. De doelstelling van het Voorsprongfonds is het hoger onderwijs sterker, flexibeler en meer digitaal te maken, iets waar werkstudenten zeer veel baat bij hebben.
- a) Acht de minister de effecten van het Voorsprongfonds voldoende op het gebied van werkstudenten? Waarop baseert hij zich voor deze conclusie?
- b) In het antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 568 op 19 mei 2022 stelde de minister dat hij de resultaten van het Voorsprongfonds zou afwachten vooraleer hij initiatieven zou nemen om de participatie van werkstudenten op te krikken?

- i. Zijn er ondertussen concrete initiatieven opgezet om de participatie van werkstudenten op te krikken?
 - ii. Zo ja, welke?
 - iii. Zo niet, welke initiatieven plant de minister nog? Graag met plan van aanpak, timing en budgetten.
9. De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) gaf eerder in zijn advies over de definitie van werkstudenten in hbo5 de bezorgdheid mee dat de definitie van werkstudenten, gehanteerd in het financieringsdecreet te restrictief is waardoor sommige studenten bepaalde faciliteiten mislopen.
 - a) Hoe groot schat de minister het aantal studenten dat hierdoor faciliteiten misloopt?
 - b) De Vlor acht het noodzakelijk dat in financiering met daarbij een correct doelgroepenbeleid dient voorzien te worden, alsook in het uitbouwen van studentenvoorzieningen.

Deelt de minister die bezorgdheid?
 - c) Acht de minister aanpassingen nodig en zo ja, zal hij tegemoetkomen aan deze kritiek van de Vlor?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 498 van 20 april 2023

van **BRECHT WARNEZ**

Noot vooraf

De term 'werkstudent' wordt hier gebruikt in het kader van de codex hoger onderwijs. Om meegeteld te worden als werkstudent, moet een student werknemer zijn of werkzoekende waarbij de opleiding kadert in een door de arbeidsbemiddelingsdienst voorgesteld traject naar werk. De student mag bovendien nog niet in het bezit zijn van een masterdiploma of een tweede cyclusdiploma. Vanuit de geest van het financieringsmechanisme is dit een logische definitie. I.h.k.v. deze vraag biedt het onterecht een onvolledig beeld.

Een (werk)student kan zich inschrijven voor een werktraject. De opleiding moet dan aantonen dat het studietraject aangepast is naar tijdstip (bijvoorbeeld het contactonderwijs vindt 's avonds plaats) of naar vorm (het contactonderwijs wordt bijvoorbeeld vervangen door afstandsonderwijs of digitaal onderwijs). Daarnaast dienen er aanpassingen te zijn aan het studie- en leermateriaal, aan de begeleiding en aan de wijze van toetsen en examinering.

1. De volksvertegenwoordiger kan de gevraagde gegevens vinden in bijlage 1.
2. De volksvertegenwoordiger kan de gevraagde gegevens vinden in bijlage 2.
 - i) Indien een aanvraag onvolledig blijkt, krijgt de instelling de gelegenheid deze aan te vullen, zodat alle decretale criteria kunnen gecheckt worden.
 - ii) Aangezien we deze mogelijkheid bieden, zijn er uiteindelijk geen aanvragen die niet in overeenstemming zijn met de decretale bepalingen.
 - iii) De procedure ondersteunt de decretale bepalingen m.b.t. de weging in de financiering: zonder al te veel administratieve last krijgt de instelling de kans aan te tonen dat ze een aangepast studietraject aanbieden voor werkstudenten. Na bevestiging door AHOVOKS dat voldaan is aan de voorwaarde op het vlak van aanpassingen aan het tijdstip en vorm en aan studie- en leermateriaal, begeleiding en wijze van examineren, dient de instelling het ingerichte werktraject te registreren in het Hoger Onderwijsregister via de Databank Hoger Onderwijs. Om effectief te wegen in de financiering dient de instelling vervolgens in de inschrijving van de student zowel aan te vinken dat een student het studietraject voor werkstudenten volgt, als te vermelden om wel soort werkstudent het gaat. In de financieringsberekening wordt dan niet alleen gecheckt of de student zowel het aangepaste traject volgt, als werkstudent is, maar ook nog niet in het bezit is van een masterdiploma.
3. De volksvertegenwoordiger kan de gevraagde gegevens vinden in bijlage 1. Vanaf het academiejaar 2019-2020 kent het absolute aantal inschrijvingen van werkstudenten een aanzienlijke toename. Deze toename is in belangrijke mate toe te schrijven aan de inschrijvingen in werktrajecten in graduaatsopleidingen en HBO5-opleidingen.

4. De volksvertegenwoordiger kan de gevraagde gegevens vinden in bijlage 1. Op vlak van geslacht kan men vaststellen dat de meeste opleidingen onder de werkstudenten een groter aandeel vrouwen kennen. Op vlak van leeftijd kan men vaststellen dat in alle types van opleidingen de 26 tot 35-jarigen het meest vertegenwoordigd zijn, maar er zijn ook verschillen vast te stellen tussen de opleidingen. Het is belangrijk voor de interpretatie van deze cijfers om voor ogen te houden dat de verdeling op basis van geslacht en de leeftijdsverdeling in instroomcijfers sterk verschilt tussen opleidingen, ook als het niet werkstudenten betreft.
5. De volksvertegenwoordiger kan de gevraagde gegevens vinden in bijlage 1..
6. De volksvertegenwoordiger kan de gevraagde gegevens vinden in bijlage 1..

De cijfers in Tabel 8 geven aan dat het aandeel werkstudenten in de meeste types van opleiding zeer laag is. Het zijn voornamelijk de graduaatsopleidingen en schakelprogramma's die relatief populair zijn onder de werkstudenten.

De cijfers in Tabel 9 (SV498_bijlage1.xlsx) geven aan dat de drop-out onder werkende trajectstarters tot het academiejaar 2018-2019 relatief hoog is in de academische en professionele bachelors en lager ligt in de masters. Vooral in de academische bachelors en de masters zijn de cijfers wel ten dele in dalende lijn in vergelijking met het academiejaar 2014-2015. De dropout cijfers voor de graduaatsopleidingen zijn nog zeer voorlopig. Het aandeel studenten dat nog steeds in de opleiding zit zonder een diploma te behalen is hoog.

7. Tot het academiejaar 2018-2019 kent het absolute aantal inschrijvingen van werkstudenten een daling, maar vanaf het academiejaar 2019-2020 kent het absolute aantal inschrijvingen van werkstudenten een aanzienlijke toename. Deze toename is in belangrijke mate toe te schrijven aan de inschrijvingen in werktrajecten in graduaatsopleidingen en HBO5-opleidingen. Voor hier verdere initiatieven rond te nemen zal ik de resultaten van de projecten van het Voorsprongfonds afwachten.
8. In februari van vorig jaar ben ik gestart met de uitrol van het Voorsprongfonds hoger onderwijs, in het kader van de relance na de coronacrisis. Met het Voorsprongfonds wil ik onderwijsinstellingen ondersteunen bij het ontwikkelen van een toekomstgericht opleidingsportfolio, van het ontwikkelen van een aanbod rond levenslang leren en in het verder ontplooiën van kwaliteitsvol digitaal onderwijs. Binnen het Voorsprongfonds hadden de instellingen de mogelijkheid om projecten in te dienen voor deze speerpunten. Ze hebben dat ook gedaan. In het totaal heeft de Vlaamse Regering 258 projecten goedgekeurd binnen het Voorsprongfonds. De goedgekeurde projecten zijn verspreid over de verschillende speerpunten en alle instellingen hoger onderwijs.

Binnen deze projecten komen werkstudenten aan bod, maar de variëteit is te groot om hier een oplistings van te kunnen voorzien. Vaak gaat het over projecten waar werkstudenten niet de enige doelgroep zijn van het project.

De projecten van het Voorsprongfonds lopen tot 15 oktober 2023. De eindrapportering wordt daarna verwerkt. Ik wacht deze resultaten af voor ik verdere initiatieven neem.

9. De definitie van werkstudenten, zoals ingeschreven in de codex hoger onderwijs, bepaalt welke financieringspunten een extra weging krijgen bij het bepalen van de financiering van de hogescholen en de universiteiten. Om meegeteld te worden als werkstudent, moet een student werknemer zijn of werkzoekende waarbij de opleiding kadert in een door de arbeidsbemiddelingsdienst voorgesteld traject naar werk. De student mag bovendien nog niet in het bezit zijn van een masterdiploma of een tweede cyclusediploma. Niet alle werkende studenten vallen onder deze definitie. Ik beschik niet over data die aangeven welke studenten hierdoor faciliteiten mislopen.

Zoals ik al eerder aankondigde, start binnenkort de spending review over de financiering van het hoger onderwijs. Ik wacht deze resultaten af alvorens ik verdere stappen ter zake onderneem.

BIJLAGEN

1. [Overzicht](#)
2. [Overzicht aanvragen](#)